

provincie
groningen

Gedeputeerde Staten

Aan de raden en colleges van Burgemeester en
Wethouders van de gemeenten
Groningen
Haren
Ten Boer

Datum : 30 MAART 2016
Briefnummer : 2016-18.088/13extra/A.1, BJC
Zaaknummer : 625035
Behandeld door : E.P. Pol
Telefoonnummer : (050) 316 4549
Antwoord op :
Bijlage : 1
Onderwerp : Start Arhi-procedure voor de gemeenten Groningen, Haren en
Ten Boer

Geachte raad, geacht college,

In onze brief van 1 september 2015 (2015-38.408/36/A.12, BJC) hebben wij aangegeven, dat gemeenten primair zelf verantwoordelijk zijn voor versterking van hun bestuurskracht, voor het vinden van oplossingen om de huidige (en toekomstige) taken en maatschappelijke opgaven goed aan te kunnen. Wij laten het daarom in beginsel ook aan de gemeenten zelf over om voorstellen tot gemeentelijke herindeling te doen. Van alle gemeenten in onze provincie mag worden verwacht dat zij kunnen aantonen dat hun keuzes met betrekking tot de bestuurlijke toekomst robuuste, bestuurskrachtige gemeenten in regionaal perspectief opleveren. Wij hebben als provinciaal bestuur echter ook een verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal en regionaal bestuur in onze provincie.

De provinciale rol bij gemeentelijke herindelingsvoorstellen staat ook beschreven in het Beleidskader gemeentelijke herindeling (28 mei 2013). Herindelingsvoorstellen in onze provincie worden getoetst aan de criteria in dit Beleidskader en de aanvullende provinciale criteria, die beide zijn opgenomen in Bijlage 1 van de 'Visie op de bestuurlijke organisatie van de provincie Groningen', die op 25 september 2013 door Provinciale Staten zijn vastgesteld.

Eén van de criteria in het Beleidskader is 'duurzaamheid': "De nieuwe gemeente hoort duurzaam in staat te zijn de gemeentelijke taken (zelfstandig) uit te voeren. Voorkomen moet worden dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn wederom bij een herindeling wordt betrokken, en aldus van de ene in de andere herindelingsdiscussie terecht komt. Die mogelijkheid wordt niet alleen bepaald door omstandigheden binnen de nieuwe gemeente, maar ook door haar directe omgeving. De duurzaamheid van een nieuw gevormde gemeente heeft nadrukkelijk ook een regionaal aspect, dat wil zeggen dat afwegingen met betrekking tot duurzaamheid ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in een herindelingsadvies. Ten aanzien van een herindelingsvoorstel zal dus ook vooraf moeten worden getoetst of sprake is van andere gemeenten die bij het herindelingsproces betrokken zouden moeten worden."

Na de presentatie van het rapport 'Grenzeloos Gunnen' (28 februari 2013) heeft de gemeente Haren zich meerjarig georiënteerd op haar bestuurlijke toekomst. Gaandeweg het proces heeft deze gemeente haar koers diverse malen gewijzigd en zelf vraagtekens geplaatst bij de duurzaamheid, ook wel toekomstbestendigheid van de gemeente. Op 14 december 2015 heeft de raad van Haren desalniettemin het besluit genomen om de zelfstandige status van de gemeente te willen continueren. Ook heeft de raad

een amendement aangenomen om dit besluit in de richting van de provincie nader te onderbouwen. Op 15 december 2015 zijn het college van Haren en de verantwoordelijke portefeuillehouder P. Brouns met elkaar overeengekomen om samen een extern onderzoek naar de onderbouwing uit te laten voeren, gebaseerd op de voornoemde toetsingscriteria.

Het rapport 'Verkenning zelfstandigheid gemeente Haren' is begin maart jl. door het bureau B&A afgerond. In het rapport wordt de centrale onderzoeksvraag "Heeft de gemeente Haren zelfstandig een robuuste en bestuurskrachtige toekomst in regionaal perspectief?" beantwoord met "Nee, tenzij". Deze uitkomst maakt het nodig dat de gemeente Haren de mogelijke oplossingsrichtingen voor de geconstateerde knelpunten op korte termijn nader gaat onderzoeken.

Gezien de ernst en de reikwijdte van de conclusies in het rapport, hebben wij in een overleg met het college van Haren op 7 maart jl. en bij brief van 15 maart jl. het college van Haren meegegeven om bij de nadere verkenning nadrukkelijk ook in overleg te treden met de omgeving om te bezien hoe de geconstateerde knelpunten van Haren kunnen worden aangepakt. Op grond van het rapport en onze kennis van de regionale context en ontwikkelingen, kan dit in onze ogen in dit stadium alleen nog op zinvolle wijze gestalte krijgen in overleg met de gemeenten Groningen en Ten Boer.

Wij hebben daarbij tevens gemeld dat de gemeenten Groningen en Ten Boer inmiddels met de voorbereidingen van de wettelijke herindelingsprocedure zijn gestart. De gemeenten Groningen en Ten Boer zijn voornemens om na het zomerreces 2016 in dat kader formele en onomkeerbare stappen met elkaar te zetten. Wij hebben de gemeente Haren daarom gevraagd uiterlijk op 1 juni a.s. een brief aan ons te zenden, waarin een nadere uitwerking alsmede een tijdpad wordt gegeven voor de vervolgstappen en concrete maatregelen om de knelpunten structureel op te lossen en de voortgang daarvan te monitoren.

Het rapport 'Verkenning zelfstandigheid gemeente Haren' is op 21 maart jl. in de raadscommissie van Haren besproken. De raadscommissie heeft aangegeven dat het kritische rapport van B&A geen nadere besluitvorming van de raad vraagt. De raadscommissie heeft ingestemd met het voorstel van het college om de komende maanden de conclusie "Nee, tenzij" aan de hand van de aanbevelingen in het rapport om te buigen naar een "Ja, het kan". Het plan van aanpak dat daartoe in de commissievergadering is gepresenteerd zal voor 1 juni a.s. worden uitgevoerd. De raad heeft het college bij de uitvoering meegegeven met alle buurgemeenten het gesprek aan te gaan om te bezien op welke wijze en met welke gemeenten men de noden van de gemeente Haren kan oplossen.

Wij stellen daarmee vast dat de gemeente Haren geen gehoor geeft aan onze oproep. Tevens stellen wij vast, dat er in het licht van de voorgenomen herindeling van de gemeenten Groningen en Ten Boer, onomkeerbare stappen gezet moeten gaan worden om de beoogde herindelingsdatum van 1 januari 2019 op verantwoorde wijze te halen. Indien op 1 juni 2016 blijkt dat de gemeente Haren de noden niet op een adequate, duurzame en regionaal evenwichtige wijze kan oplossen, is het feitelijk niet meer mogelijk om bij lopende herindelingstrajecten aan te sluiten en zijn er dus voor de gemeente Haren geen alternatieve keuzes meer voorhanden. Dat is onwenselijk vanuit het perspectief van het belang van haar inwoners.

In het licht van bovenstaande zien wij ons genoodzaakt om het gesprek tussen de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer zelf actief op gang te brengen. Daarom kondigen wij met deze brief de start van het zogeheten open overleg met deze gemeenten aan. Een open overleg als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). Deze stap is erop gericht om samen met de gemeenten te verkennen of in het belang van de inwoners van deze gemeenten gekomen kan worden tot een duurzame en bestuurskrachtige oplossing in regionaal perspectief, die op zoveel mogelijk draagvlak kan rekenen.

Wij delen u derhalve hierbij mee dat wij het besluit hebben genomen om vanaf heden een provinciale Arhi-procedure te starten voor de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer. Dit besluit is als bijlage bij deze brief bijgevoegd.

Deze procedure start met het open overleg. Wij hechten er aan om het open overleg zowel met de colleges als met (delegaties van) de raden te voeren. Het open overleg duurt maximaal 6 maanden. Wij zullen uw raad en college zo spoedig mogelijk nader informeren over het vervolgproces en zullen op korte termijn een startbijeenkomst plannen, waarin wij onder ander de procedure nader toelichten.

Met de start van de provinciale Arhi-procedure hebben wij de werkzaamheden in verband met de voorbereiding van een wijziging van de grenzen van de gemeenten ter hand genomen. Gemeentebesturen mogen op grond van artikel 5, vierde lid, van de Wet arhi "geen voorbereidingen treffen voor een wijziging van de grenzen van de gemeente na het tijdstip waarop gedeputeerde staten hebben medegedeeld dat door hen werkzaamheden ter hand zijn genomen in verband met de voorbereiding van een wijziging van de grenzen van de gemeente".

Wij gaan er van uit u, voor het moment, met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan Provinciale Staten.